

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

คำนำ

เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัย

ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน

“เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

ณ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

ในวันอังคารที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่ลบลืมได้

ยิ่งความปลื้มปิติยินดีแก่พลกนิกรชาวจังหวัดอุทัยธานี เป็นล้นพ้น

คณะผู้จัดทำหนังสือระลึกในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ได้รวบรวมพระอัจฉริยภาพ พระราชประวัติของ

พระองค์ท่าน ตลอดจนประวัติความเป็นมาและตำนานเมืองอุทัยเก่า ประเพณีวัฒนธรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอหนองฉาง และมรดกโลกห้วยขาแข้ง เพื่อเป็นอภินันทนาการ

และอนุสรณ์ให้ชาวจังหวัดอุทัยธานี ได้ระลึกถึงวันมหาปิติที่นำความภาคภูมิใจและชื่นชม

โลภมนต์ของประชาชนชาวอุทัยธานีตลอดไป

สารบัญ

พระราชประวัติ

พระราชสมภพ

การศึกษา

การสถาปนาพระอิสริยยศกษัตริย์

พระอัจฉริยภาพ

ด้านภาษา

ด้านดนตรี

ด้านพระราชนิพนธ์

พระราชกรณียกิจ

ด้านการศึกษา

ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

ด้านการพัฒนาสังคม

ด้านการพัฒนาห้องสมุดและการรู้หนังสือ

ด้านการต่างประเทศ

ด้านความสัมพันธ์กับประเทศจีน

ด้านการสาธารณสุข

ด้านศาสนา

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า

ประวัติความเป็นมาของอำเภอหนองฉาง

ประวัติวัดหนองขุนชาติ

ต้นไม้ทรงปลูก

๒

๖

๑๔

๒๓

๔๕

๕๗

๕๓

สารานุกรม.

ศ.ค.ศ. ๒๕๖๑ ปีจอจอให้ว่าเวียง
ปีเอี้ยปีจอหมา

ศ.ค.ศ. ๒๕๖๑ ปีจอจอให้ว่าเวียง

ปีเอี้ยปีจอหมา

ไปก็ไหนก็จิ่งวักกันเป็นฝูง
วิ่งตามต๊อดป๋อยได้ไม่ต๋องจุง
ได้แพง หมอ ซิ่นที่สูงไล่ไม่ทัน
หมาเล็กใหญ่ ล้วนเป็นเพื่อนเก่าแก่
เป็นเพื่อน เท่ หน้าเฒ่าอยู่กบัฉัน
ถึงปีจอจอให้เป็หเพื่อหก็ง
ให้ส่ขส่หต๋เรื่งร่าทุกหที่

หลังจากนั้น พระองค์ทรงสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสามารถทำคะแนนสอบเอนทรานซ์เป็นอันดับ ๔ ของประเทศ ซึ่งถือเป็นสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอพระองค์แรกที่ทรงเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเทศ จนกระทั่ง ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ พระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เหรียญทอง ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๙๘

พระองค์ทรงเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านจารึกภาษา ตะวันออก (ภาษาสันสกฤตและภาษาเขมร) ณ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และสาขาภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต จาก ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างนั้น มีพระราชกิจมากจนทำให้ไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทได้พร้อมกันทั้ง ๒ มหาวิทยาลัย พระองค์จึงตัดสินใจ พระทัยเลือกทำวิทยานิพนธ์เพื่อให้สำเร็จการศึกษาที่คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากรก่อน โดยทรงทำวิทยานิพนธ์หัวข้อเรื่อง “จารึกพบที่ปราสาทพนมรุ้ง” ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต และเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ หลังจากนั้น พระองค์ทรงทำวิทยานิพนธ์ หัวข้อเรื่อง “ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท” ทรงสำเร็จการศึกษา ได้รับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ พระองค์ทรงเข้าศึกษาต่อในระดับ

ปริญญาเอก ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยพระองค์ผ่านการสอบคัดเลือกอย่าง ยอดเยี่ยมด้วยคะแนนเป็นอันดับหนึ่งในบรรดาผู้เข้าสอบทั้งหมด และทรงเป็นนิสิตปริญญาการศึกษาดุขศึกษบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ รุ่นที่ ๔ พระองค์ทรงทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียน การสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” เนื่องจากพระองค์ทรงตระหนักว่าสภาพการเรียนการสอน ภาษาไทยนั้นมีปัญหา เพราะนักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียนภาษาไทย มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการเข้าใจและใช้ภาษา ไม่เพียงพอ พระองค์จึงทรงนำเสนอวิธีการสอนภาษาไทยในลักษณะนวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริม ความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนและเป็นสื่อที่จะช่วยให้ครูสอนภาษาไทยได้ง่ายขึ้น พระองค์ทรงสอบผ่าน วิทยานิพนธ์อย่างยอดเยี่ยม สภามหาวิทยาลัยอนุมัติให้ทรงสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๙

การสถาปนาพระอิสริยยศกิติ

พระราชพิธีสถาปนาพระราชอิสริยยศกิติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนาตุลโสภาคย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำริว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนาตุลโสภาคย์ ทรงได้รับความสำเร็จในการศึกษาอย่างงดงาม และทรงได้บำเพ็ญพระองค์ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติ บ้านเมืองเป็นอันประไพ โดยเสด็จพระราชดำเนิรไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในภูมิภาคต่างๆ อยู่เสมอ ในด้านการพัฒนา บ้านเมือง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาและช่วยเหลือกิจการโครงการตามพระราชดำริทุกโครงการ พร้อมทรงรับ พระบรมราโชบายมาทรงดำเนินการสนองพระเดชพระคุณในด้านต่าง ๆ นับเป็นการดูแลสอดส่องพระราชกรณียกิจ ส่วนหนึ่งต่างพระเนตรพระกรรณ ในด้านการพระศาสนา มีพระทฤษฎีมั่นคงในพระรัตนตรัยและสนพระทฤษฎีศึกษาหา ความรู้ด้านศาสนาพุทธและศาสนาอื่นอย่างแตกฉาน ในส่วนราชการในพระองค์นั้น ก็ได้สนองพระเดชพระคุณในพระราช การกิจที่ทรงมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ พระองค์นี้ กอปรด้วยพระจรรยา มารยาท เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติน่าชื่นชมยิ่ง ทั่วทุกประการ เป็นที่รักใคร่นับถือ ยกย่องสรรเสริญพระเกียรติคุณกันอยู่โดยทั่ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนา พระอิสริยยศและพระอิสริยยศกิติให้สูงขึ้น ให้ทรงรับพระราชบัญชาและสัปตปฎลเศวตฉัตร (เศวตฉัตร ๗ ชั้น) พร้อมทั้ง เฉลิมพระนามตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

นับเป็นเจ้านายฝ่ายในพระองค์ที่ ๑๔ ในราชวงศ์จักรี ที่ได้รับการสถาปนาพระอิสริยยศเป็นกรมพระ (หรือสมเด็จพระ-) และเป็นครั้งแรกที่สถาปนาพระอิสริยยศนี้แก่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้า จึงเป็นพระเกียรติยศที่สูงยิ่ง

พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ

พระอัจฉริยภาพ

ด้านภาษา

พระองค์ทรงมีความรู้ทางด้านภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร ทรงสามารถรับสั่งเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาจีน และทรงกำลังศึกษาภาษาเยอรมันและภาษาละตินอีกด้วย ขณะที่ทรงพระเยาว์นั้น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงสอนภาษาไทยแก่พระราชโอรสและพระราชธิดา โดยทรงอ่านวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ พระราชนิพนธ์ และทรงให้พระองค์ทรงคัดบทกลอนต่าง ๆ หลายตอน ทำให้พระองค์โปรดวิชาภาษาไทยตั้งแต่นั้นมา นอกจากนี้ ยังทรงสนพระทัยในภาษาอังกฤษและภาษาบาลีด้วย

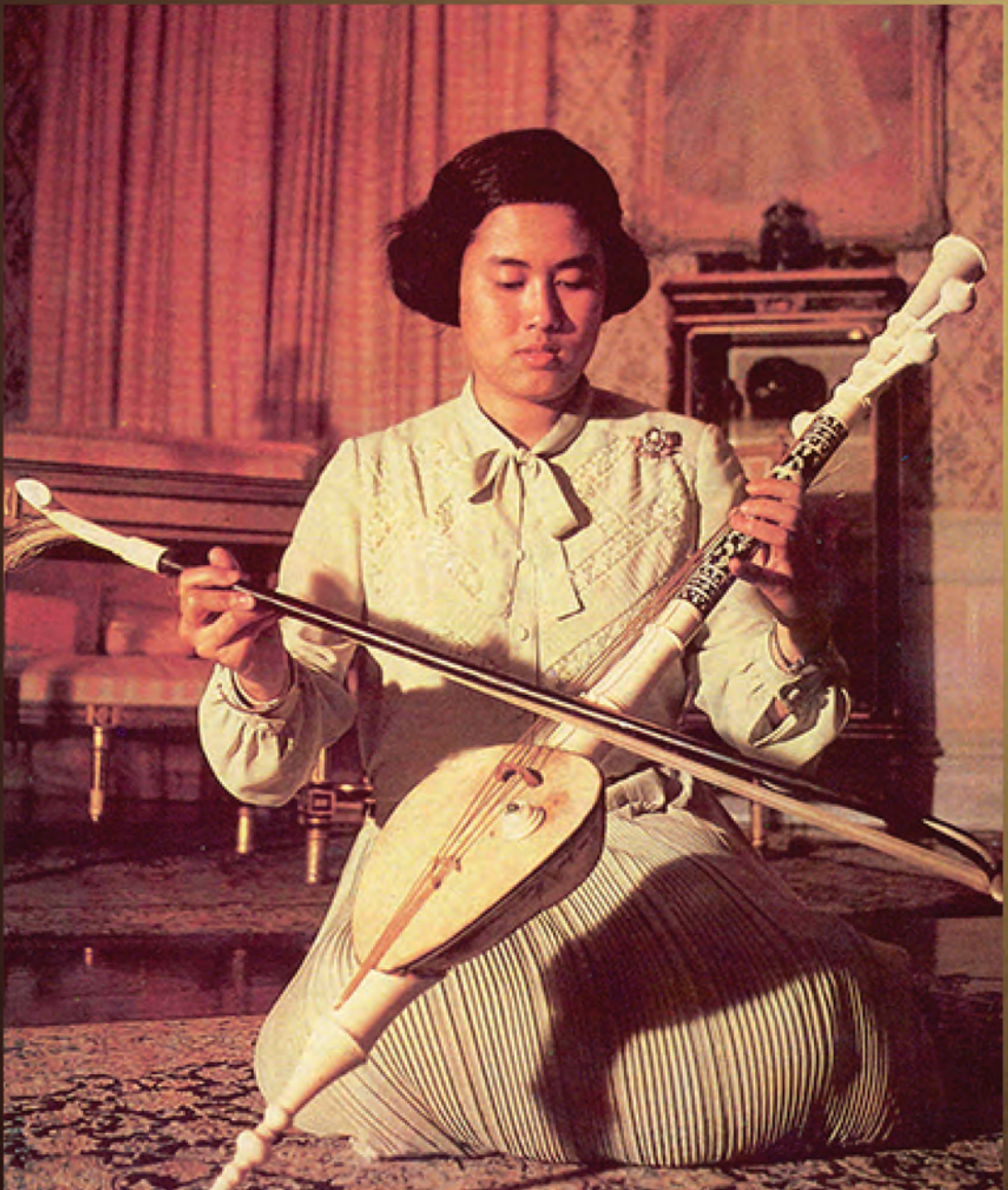

เมื่อพระองค์ทรงเข้าเรียนที่โรงเรียนจิตรลดา นั้น ทรงได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางด้านภาษาทั้งภาษาไทย ภาษาบาลี ภาษาเขมร ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส โดยภาษาไทยนั้น พระองค์ทรงเชี่ยวชาญทั้งด้านหลักภาษา วรรณคดี และศิลปะไทย เมื่อทรงจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พระองค์พอรู้แน่ว่าอย่างไรก็คงไม่ได้เรียน แผนกวิทยาศาสตร์ จึงพยายามหัดเรียนภาษาบาลี อ่านเขียนอักษรขอมเนื่องจากในสมัยนั้น ผู้ที่จะเรียนภาษาไทยให้กว้างขวาง ลึกซึ้ง จะต้องเรียนทั้งภาษาบาลี สันสกฤต และเขมร ซึ่งภาษาบาลีนั้น เป็นภาษาที่พระองค์สนพระทัยตั้งแต่ ทรงพระเยาว์ แต่ได้เริ่มเรียนอย่างจริงจังในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนสามารถจำการแจกอักษรเบื้องต้นที่สำคัญได้ และเข้าพระทัยโครงสร้างและลักษณะทั่วไปของภาษาบาลีได้ นอกจากนี้ ยังทรงเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสแทนการเรียน เปียโน เนื่องจากมีพระราชประสงค์ที่จะอ่านหนังสือภาษาฝรั่งเศสที่มีอยู่ในตู้หนังสือมากกว่าการซ้อมเปียโน เมื่อทรง เข้าศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั้น พระองค์ทรงเลือกเรียนสาขาประวัติศาสตร์ เป็นวิชาเอก และวิชาภาษาไทย ภาษาบาลี และภาษาสันสกฤตเป็นวิชาโท ทำให้ทรงศึกษาวิชาภาษาไทยในระดับชั้นสูง และละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นทั้งด้านภาษาและวรรณคดี ส่วนภาษาบาลีและสันสกฤตนั้น ทรงศึกษาทั้งวิธีการแบบดั้งเดิม ของไทย คือ แบบที่เรียนกันในพระอารามต่างๆ และแบบภาษาศาสตร์ซึ่งเป็นวิธีการตะวันตก ตั้งแต่ไวยากรณ์ขั้น พื้นฐานไปจนถึงขั้นสูง และเรียนตามวิธีการอินเดียโบราณเป็นพิเศษในระดับปริญญาโท ซึ่งรัฐบาลอินเดียได้ส่ง ศาสตราจารย์ ดร. สัตยพรต ศาสตรี มาถวายพระอักษรภาษาสันสกฤต โดยวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท ของพระองค์ เรื่อง ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท นั้น ยังได้รับการยกย่องจากมหาบัณฑิตวิทยาลัยว่า เป็น วิทยานิพนธ์ที่แสดงถึงพระปรีชาสามารถ ในภาษาบาลีพุทธวจนะเป็นพิเศษ พระปรีชาสามารถทางด้านภาษาของ พระองค์นั้นเป็นที่ประจักษ์ จึงได้รับการดูแลถ่ายทอดวิชาความรู้กับบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางด้านภาษาจากมหาวิทยาลัย ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมาลาया ประเทศมาเลเซีย มหาวิทยาลัยบักกิงแฮม สหราชอาณาจักร เป็นต้น

ด้านดนตรี

พระองค์ทรงเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยผู้หนึ่ง โดยทรงเครื่องดนตรีไทยได้ทุกชนิด แต่ที่โปรดทรงอยู่ประจำ คือ ระนาด ซอ และมโหรีวง โดยเฉพาะระนาดเอก พระองค์ทรงเริ่มหัดดนตรีไทยในขณะที่ทรงศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนจิตรลดา โดยทรงเลือกหัดซอด้วงเป็นเครื่องดนตรีชิ้นแรก และได้ทรงดนตรีไทยในงานปิดภาคเรียนของโรงเรียน รวมทั้งงานวันคืนผู้หย่าร่วมกับวงดนตรีจิตรลดาของโรงเรียนจิตรลดาด้วย หลังจากนั้นทรงเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระองค์ทรงเข้าร่วมชมรมดนตรีไทยของสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะอักษรศาสตร์ โดยทรงเล่นซอด้วงเป็นหลัก และทรงเริ่มหัดเล่นเครื่องดนตรีไทยชิ้นอื่น ๆ ด้วย

ในขณะที่ทรงพระเยาว์ เครื่องดนตรีที่ทรงสนพระทัยนั้น ได้แก่ ระนาดเอกและซอสามสาย ซึ่งพระองค์ทรงเริ่มเรียนระนาดเอกอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ หลังจากการเสด็จทรงดนตรีไทย ณ บ้านปลายเนิน ซึ่งเป็นวังของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจักรประจุ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ โดยมี สิริชัยชาญ พักจำรูญ เป็นอาจารย์ผู้ถวายการสอน พระองค์ทรงเริ่มเรียนตั้งแต่การจับไม้ระนาด การตีระนาดแบบต่างๆ และทำที่ประทับขณะทรงระนาด และทรงเริ่มเรียนการตีระนาดตามแบบแผนโบราณ กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยเพลงต้นเพลงถึงสามชั้น แล้วจึงทรงต่อเพลงอื่น ๆ ตามมา ทรงทำการบ้านด้วยการไล่ระนาดทุกเช้า หลังจากบรรทมตื่นภายในห้องพระบรรทม จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๒๙ พระองค์จึงทรงบรรเลงระนาดเอกร่วมกับครูอาวุโสของวงการดนตรีไทยหลายท่านต่อหน้าสาธารณชนเป็นครั้งแรก ในงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ ๑๗ ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยเพลงที่ทรงบรรเลงคือ เพลงนกขมิ้น (เถา)

ในด้านการขับร้อง พระองค์ทรงมีความสนพระทัยในด้านการขับร้องเพลงไทย โดยทรงเริ่มฝึกหัดการขับร้องด้วยพระองค์เองเมื่อครั้งยังทรงศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนจิตรลดา ทรงเริ่มต้นเรียนการขับร้องกับ เจริญใจ สุนทรวาทิน อาจารย์ประจำชมรมดนตรีไทย สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทรงพระราชนิพนธ์บทขับร้องเพลงไทยสำหรับพระราชทานให้แก่สถาบันการศึกษาและวงดนตรีไทยเพื่อนำไปบรรเลงและขับร้องเนื่องในโอกาสต่าง ๆ

นอกจากดนตรีไทยแล้ว พระองค์ยังทรงดนตรีสากลด้วย โดยทรงเริ่มเรียนเปียโนตั้งแต่พระชนมายุ ๑๐ พรรษา แต่ได้ทรงเลิกเรียนหลังจากนั้น ๒ ปี และทรงฝึกเครื่องดนตรีสากล ประเภทเครื่องเป่า จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จนสามารถทรงกรับเปตนำวงดุริยางค์ในงานคอนเสิร์ตสายใจไทย และทรงระนาดฝรั่งนำวงดุริยางค์ในงานกาชาดคอนเสิร์ต

ด้านพระราชนิพนธ์

พระองค์โปรดการอ่านหนังสือและการเขียนมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ร่วมกับพระปรีชาสามารถทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ร้อยแก้วและร้อยกรอง ดังนั้น จึงทรงพระราชนิพนธ์หนังสือประเภทต่าง ๆ ออกมามากกว่า ๑๐๐ เล่ม ซึ่งมีหลายหลากประเภท ทั้งสารคดีท่องเที่ยวเมื่อเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ เช่น เกล็ดหิมะในสายหมอก ทัศนะจากอินเดีย มนต์รักทะเลใต้ ประเภทวิชาการและประวัติศาสตร์ เช่น บันทึกเรื่องการปกครองของไทยสมัยอยุธยาและต้นรัตนโกสินทร์ กษัตริยานุสรณ์ หนังสือสำหรับเด็ก เช่น แก้วจอมแก้ว แก้วจอมชน หนังสือที่เกี่ยวข้องกับพระบรมวงศานุวงศ์ไทย เช่น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี กับพระราชกรณียกิจพระราชจริยาวัตรด้านการศึกษา ประเภทพระราชนิพนธ์แปล เช่น ทยกใสร่ายคำ ความคิดคำนึง กิ่งแก้วประกายกวีและหนังสือทั่วไป เช่น นิทานเรื่องเกาะ (เรื่องนี้ไม่มีคติ) เรื่องของคนแขนหัก เป็นต้น และมีลักษณะการเขียนที่คล้ายคลึงกับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวคือ ในพระราชนิพนธ์เรื่องต่าง ๆ นอกจากจะแสดงพระอารมณ์ขันแล้ว ยังทรงแสดงการวิพากษ์วิจารณ์ในแง่ต่าง ๆ เป็นการแสดงพระมติส่วนพระองค์

สภานอง.

นอกจากพระนาม "สิรินธร" แล้ว พระองค์ยังทรงใช้นามปากกาในการพระราชนิพนธ์หนังสืออีก ๔ พระนาม ได้แก่ "กอนหินกอนกรวด" เป็นพระนามแฝงที่ทรงหมายถึง พระองค์และพระสหาย สามารถแยกได้เป็น กอนหิน หมายถึง พระองค์เอง ส่วนกอนกรวด หมายถึง คุณทิดา ไกรฤกษ์ พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า "เราตัวโตเลยใช้ว่า กอนหิน ทวานตัวเล็ก เลยใช้ว่า กอนกรวด รวมกันจึงเป็น กอนหิน-กอนกรวด" นามปากกาที่ ทรงใช้ครั้งเดียวตอนประพันธ์บทความ "เรื่องจากเมืองอิสราเอล" เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐

"แวนแก้ว" เป็นชื่อที่พระองค์ทรงตั้งขึ้นเอง ซึ่งพระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า "ชื่อแวนแก้ว" นี้ตั้งเอง เพราะตอนเด็ก ๆ ชื่อลูกแก้ว ตัวเองอยากชื่อแก้ว ทำโมโหถึงเปลี่ยนไปไม่รู้เหมือนกัน แล้วก็ชอบเพลงน้อยใจยานางเอกชื่อ "แวนแก้ว" พระนามแฝง แวนแก้วนี้ พระองค์เริ่มใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เมื่อทรงพระราชนิพนธ์ และทรงแปลเรื่องสำหรับเด็ก ได้แก่ แก้วจอมซน แก้วจอมแก่น และขบวนการนกนางเขน "หนูน้อย" พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า "เรามีชื่อเล่นที่เรียกกันในครอบครัวว่า น้อย เลยใช้นามแฝงว่า หนูน้อย" โดยพระองค์ ทรงใช้เพียงครั้งเดียวในบทความเรื่อง "ป่องที่รัก" ตีพิมพ์ในหนังสือ ๒๕ ปีจิตจรดดา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ และ "บันดาส" พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า ใช้ว่า บันดาสเพราะคำนี้พูดขึ้นมาในสมอง เลยใช้เป็นนามแฝง ไม่มีเหตุผลอะไร ในการใช้นี้เลย" ซึ่งพระองค์ทรงใช้ในงานแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่ทรงทำให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมกร แห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖

นอกจากนี้ ยังทรงพระราชนิพนธ์เพลงเป็นจำนวนมาก โดยบทเพลงที่ตั้งและนำมาขับร้องบ่อยครั้ง ได้แก่ เพลงสามตำ รวทั้ง ยังทรงประพันธ์คำร้องในบทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้แก่ เพลงรัก และเพลงเมฆุโย

เล่มแก้ว

พ่อ จอมแก้ว

พระราชกรณียกิจ

ด้านการศึกษา

เมื่อพระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้ว ทรงเข้ารับราชการเป็นพระอาจารย์ประจำกองวิชา กฎหมายและสังคมศาสตร์ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของ พลตรียุทธศักดิ์ คล่องตวรจโรก ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าในขณะนั้น ทรงสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย และสังคมวิทยา พระองค์จึงทรงเป็น "กุลกรหม่อมอาจารย์" สำหรับนักเรียนนายร้อยตั้งแต่นั้น ต่อมา เมื่อมีการตั้ง กองวิชาประวัติศาสตร์ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองวิชาประวัติศาสตร์ จนถึงปัจจุบัน และทรงได้รับการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์ ส่วนการศึกษา ประจำโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๙ และเป็นศาสตราจารย์ ส่วนการศึกษา ประจำโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า (อัตรารอผล) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ นอกจากนี้ พระองค์ยังได้ทรงรับเชิญเป็นพระอาจารย์สอนใน สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเฉพาะที่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น พระองค์ได้รับการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์พิเศษ สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ทรงพระราชดำริให้ก่อตั้งโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เพื่อเปิด โอกาสทางการศึกษาให้กับบุตรหลานข้าราชการและประชาชนทั่วไป เปิดทำการสอนครั้งแรกในปีการศึกษา ๒๕๒๕ โดยทรงดำรงตำแหน่งเป็นองค์ประธานกรรมการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ และทรงเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกครั้ง รวมถึงเสด็จพระราชดำเนินไปในงานปิด ภาคเรียนของโรงเรียนทุกครั้ง เพื่อพระราชทานทุนพระราชทานส่งเสริมการเรียนรู้ และพระราชทานประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสถานศึกษาต่าง ๆ คือ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ วิทยาลัยในวังชาย วิทยาลัยในวังหญิง โรงเรียนผู้ใหญ่พระดาบส ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) กาญจนภิเษกวิทยาลัย (ช่างทองหลวง)

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จ ฯ เยือนประเทศลาวครั้งแรก ระหว่างวันที่ ๑๕-๒๒ มีนาคม ได้มีผู้มีจิต ศรัทธาบริจาคทุนทรัพย์โดยเสด็จพระราชกุศลเป็นเงิน ๑๒ ล้านบาท จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้นำเงินไปก่อสร้าง เรือนนอนให้แก่โรงเรียนวัดนวมธรรมดิกำพร้า (หลัก ๖๓) ซึ่งอยู่ห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ไปทางทิศเหนือประมาณ ๖๓ กิโลเมตร พระราชทานชื่อว่า " อาคารสิรินธร " โดยมีพระราชดำริที่จะช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในรูปแบบของโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยนำแนวทางที่ดำเนินการในประเทศไทยมาประยุกต์ใช้ และสนับสนุน การประกอบอาชีพเสริม พ.ศ. ๒๕๓๕ ทรงพระราชดำริพระราชทานความช่วยเหลือกับพู่ชาในการก่อตั้งวิทยาลัย กำปงเณอเตียล ณ จังหวัดกำปงรม ประเทศกัมพูชา โดยพระราชทานเงินค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคารสถานที่ต่าง ๆ เสด็จ ฯ ไปทรงเปิดวิทยาลัยเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน ทุนแก่นักเรียนเพื่อให้มาศึกษาต่อในประเทศไทยในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรอาชีวศึกษา เพื่อนำความรู้กลับไป สอนและพัฒนาการจัดการศึกษาของวิทยาลัย รวมทั้งทรงสนับสนุนการศึกษาด้านนาฏศิลป์และดนตรี

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ พระองค์ทรงมีแนวความคิดจัดตั้งโครงการพัฒนานักอักษรศาสตร์รุ่นใหม่ขึ้น โดยความร่วมมือ ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อสร้างนักอักษรศาสตร์ที่มีมุมมอง และแนวคิดใหม่เพื่อเป็นกำลังของชาติ มีพระวิสัยทัศน์ก้าวไกล ทรงสนับสนุนการช่วยเหลือ โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ ให้เป็นโรงเรียนผลิตนักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ สร้างองค์ความรู้ให้แก่ประเทศไทย

ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

พระองค์ทรงสนพระทัยด้านศิลปวัฒนธรรมมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ โดยเฉพาะทางด้านดนตรีไทย ซึ่งพระองค์ทรงสนับสนุนในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ความรู้ด้านดนตรีไทยอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยทรงเป็นแบบอย่างในการเสด็จทรงเครื่องดนตรีไทยร่วมกับประชาชนทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังทรงอนุรักษ์ดนตรีไทยโดยการชำระโน้ตเพลง บันทึกเพลงเก่า และเผยแพร่งานเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาต่างๆ จัดการเผยแพร่ทางด้านดนตรีไทย ซึ่งจากงานทางด้านการอนุรักษ์ดนตรีไทย ครูเสรี หวังในธรรม ได้กล่าวไว้ว่า “ดนตรีไทยไม่สิ้นแล้ว เพราะพระกุลกรหม่อมแก้วเอาใจใส่”

นอกจากด้านดนตรีไทยแล้ว พระองค์ยังประกอบพระราชกรณียกิจมากมายเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งในด้าน การช่างไทย นาฏศิลป์ไทย งานพิพิธภัณฑสถาน ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ภาษาและวรรณกรรมไทย พระองค์ได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายพระสมัญญาว่า “เอกอัครราชูปถัมภกมรดกวัฒนธรรมไทย” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ และ “วิศิษฏศิลปิน” เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อเกิดพระเกียรติที่พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถในศิลปะหลายสาขา รวมถึง ทรงมีคุณูปการต่อเหล่าศิลปินและศิลปวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีซึ่งมี ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้มีมติให้วันที่ ๒ เมษายน ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระองค์ เป็น “วันอนุรักษ์มรดกของชาติ” เพื่อเป็นการเกิดพระเกียรติที่พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในด้านการอนุรักษ์มรดกของชาติในสาขาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก พระองค์ทรงรับเป็นประธานที่ปรึกษาการจัดการจัดงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี อีกด้วย ทรงเป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระบรมมหาราชวัง ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๓

ด้านการพัฒนาสังคม

พระองค์ทรงสนพระทัยงานด้านการพัฒนา ซึ่งถือเป็นงานหลักที่พระองค์ทรงงานควบคู่กับงานวิชาการ พระองค์ทรงเรียนรู้งานทางด้านพัฒนาจากการตามเสด็จพระราชดำเนินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงเยี่ยมประชาชนในถิ่นทุรกันดารต่าง ๆ ทั่วประเทศ จากการที่พระองค์ทรงได้เสด็จฯ ไปตามสถานที่ต่าง ๆ มากมาย พระองค์ทรงนำความรู้ที่ได้จากการลงพื้นที่จริงมาใช้ในการพัฒนาสังคม นำไปสู่โครงการตามพระราชดำริส่วนพระองค์มากมาย โดยโครงการตามพระราชดำรินี้ในระยะเริ่มแรกนั้น พระองค์ทรงงานเกี่ยวกับเด็กนักเรียนในพื้นที่ทุรกันดารที่มีปัญหาขาดสารอาหาร ดังนั้น จึงทรงมีพระราชดำริส่งเสริมให้นักเรียนปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ แล้วนำมาประกอบเป็นอาหารกลางวันรับประทาน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันนี้เริ่มต้นขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยเริ่มที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และประจวบคีรีขันธ์ และได้ขยายออกไปยัง ๔๔ จังหวัดในพื้นที่ทุรกันดาร โครงการในพระราชดำรินี้ในระยะต่อมา พระองค์ทรงมุ่งเน้นทางด้านการศึกษามากขึ้น เนื่องจากพระองค์ทรงมีพระราชดำริว่า การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ตลอดจนความประพฤติและคุณงามความดีของบุคคล โดยพระองค์ทรงตั้งพระทัยให้ประชาชนทุกระดับชั้นสามารถได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนควรได้รับจากรัฐ

ด้านการพัฒนาห้องสมุดและการรู้หนังสือ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยการอ่านและการพัฒนาห้องสมุด ทรงรับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ไว้ในพระราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๙ หลายโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินต่างประเทศ ได้เสด็จเยี่ยมและทรงดูงานห้องสมุดชั้นนำหลายแห่ง ซึ่งได้พระราชทานข้อแนะนำแก่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และบรรณารักษ์ไทยในการนำความรู้ไปพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนรวมถึงห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ที่เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนในการพัฒนาการรู้หนังสือ นอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เสมอมา รวมทั้งได้เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นประธานในโอกาสที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมสมาพันธ์สมาคมห้องสมุดนานาชาติ (IFLA) และมีพระราชดำริสเปิดการประชุม IFLA ครั้งที่ ๖๕ ที่กรุงเทพมหานคร ในปี ค.ศ. ๑๙๙๙

ด้านการต่างประเทศ

พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศเป็นครั้งแรกเมื่อคราวที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ เยือนสหรัฐอเมริกาและประเทศในยุโรปอย่างเป็นทางการ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๐๔ ในขณะที่มีพระชนมายุ ๕ พรรษา หลังจากนั้น พระองค์ก็เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศเป็นจำนวนหลายครั้ง โดยการเสด็จฯ นั้น พระองค์เสด็จฯ ทั้งในฐานะผู้แทนพระองค์ พระราชอาคันตุกะหรืออาคันตุกะของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ รวมทั้ง เสด็จฯ เป็นการส่วนพระองค์ ซึ่งนอกจากจะทรงงานเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศแล้ว พระองค์ยังเสด็จฯ กอดพระเนตรสังคม วัฒนธรรม สถานที่ต่าง ๆ และทรงได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ของประเทศนั้น ๆ และได้ทรงนำความรู้และประสบการณ์ที่ทรงได้ทอดพระเนตรและจดบันทึกมาประยุกต์ใช้กับการทรงงานภายในประเทศด้วย ซึ่งการเสด็จฯ ทรงงานในต่างประเทศของพระองค์ทำให้หนังสือพิมพ์ฝรั่งเศสว่าถวายพระราชสมัญญานามแด่พระองค์ว่า “เจ้าฟ้านักดูงาน” หรือ “Le Princesse Stagiaire”

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงร่วมมือกับนานาประเทศเพื่อก่อเกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาสังคม อาทิเช่น ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศลาว ซึ่งพระองค์ได้ทรงมีโครงการตามพระราชดำริทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์และการสาธารณสุข การพัฒนาทางด้านการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ โครงการเพื่อการพัฒนาของพระองค์ยังได้ขยายออกไปยังประเทศกัมพูชา ประเทศพม่า และประเทศเวียดนามด้วย นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ ความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ พระองค์ทรงให้ความร่วมมือในโครงการอาหารในโรงเรียน ซึ่งเป็นโครงการของโครงการอาหารโลกแห่งองค์การสหประชาชาติ โดยได้แต่งตั้งให้พระองค์เป็นทูตพิเศษของโครงการด้วย โครงการการศึกษาเพื่อทุกคน เป็นโครงการด้านการส่งเสริมศักยภาพของเด็กชนกลุ่มน้อย ด้วยการศึกษาและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นโครงการขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม รวมทั้งโครงการการศึกษาหลังประถมศึกษา สำหรับผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น โดยมูลนิธิการศึกษาเพื่อผู้ลี้ภัย สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ

ความสัมพันธ์กับประเทศจีน

พระองค์เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ที่เสด็จเยือนจีนมากที่สุด รวมทั้งสิ้น ๒๐ ครั้ง โดยเสด็จ ๙ เยือนเมณฑลของจีนครบทุกมณฑล ซึ่งหลายครั้งหลังเสด็จ ๙ เยือนจีนจะทรงถ่ายทอดประสบการณ์การเยือนเป็นสารคดี ได้แก่ ย่าแดนมังกร ซึ่งทรงพระราชนิพนธ์หลังเสด็จ ๙ เยือนจีนครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่ตามมาได้แก่ มุ่งไกลในรอยทราย เกล็ดทิมะในสายหมอก ไต้แมมที่แมมไต้ เย็นสบายชายน้ำ คิ่นกิ่นจิ้นไท่จู่ และ เจียงหนานแสนงาม นอกจากนี้ พระองค์ยังได้รับการยกย่องจากสมาคมมิตรภาพวิเทศสัมพันธ์แห่งประเทศไทยว่าทรงเป็น "กุตสันกวมไตรี" ระหว่างประเทศไทยและประเทศจีน เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ชาวไทยเชื้อสายจีน บริษัท ห้างร้าน กลุ่มมวลชน หน่วยงานราชการได้ร่วมใจกันจัดสร้าง ชุมประติมากรรมไทย-จีน หรือ ชุมประติมากรรมพระเกียรติ บริเวณวงเวียนโอเดียน เพื่อถวายเป็นราชสดุดีแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นสัญลักษณ์ของโซ่ทองคำอัน "แข็ง ไซ่ อู เจียง" หมายถึง "ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน" พร้อมนามาภิไธย "สิรินธร" บนแผ่นจารึกนามใต้หลังคาชุมประติมากรรมพระเกียรติ

ชุมประติมากรรมพระเกียรติด้านจารึกอักษรจีน

ด้านการสาธารณสุข

จากการที่พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังถิ่นทุรกันดาร ทำให้พระองค์ทอดพระเนตรเห็นถึงปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัยของราษฎรในชนบท พระองค์จึงมีพระราชดำริจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของราษฎร โครงการแรกที่พระองค์ทรงเริ่ม ได้แก่ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการขาดแคลนอาหารกลางวันของเด็กนักเรียน ซึ่งโครงการนี้นอกจากจะแก้ปัญหาด้านการขาดแคลนอาหารกลางวันแล้วยังช่วยให้นักเรียนมีความรู้ทางด้านโภชนาการและการเกษตรด้วย และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นั่นคือ การระบาดของโรคคอตีบเนื่องจากการขาดสารไอโอดีน พระองค์ทรงแก้ไขปัญหานี้โดยทรงริเริ่ม โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน ด้วยการรณรงค์ให้มีการใช้เกลือไอโอดีนหรือหยดไอโอดีนในการประกอบอาหาร และอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการขาดสารไอโอดีน ซึ่งโครงการนี้เป็นโครงการที่เสริมการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข นอกจากนี้ พระองค์ยังให้ความสำคัญต่อสุขภาพอนามัยของแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดารด้วย โดยพระองค์ทรงตระหนักว่าคนเราจะมีภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยที่ดีนั้น ต้องเริ่มตั้งแต่ในครรภ์มารดา พระองค์จึงริเริ่ม โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร เพื่อให้แม่และเด็กได้รับบริการทางด้านอนามัยอย่างเหมาะสม รวมทั้งได้รับโภชนาการที่ถูกต้องและเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงจัดตั้งหน่วยแพทย์พระราชทานและหน่วยกันตกรรมพระราชทานเพื่อออกตรวจรักษาราษฎรในถิ่นทุรกันดารที่พระองค์เสด็จ ฯ เยี่ยมในแต่ละครั้ง รวมทั้งทรงรับผู้ป่วยที่ยากจนเป็นคนไข้ในพระราชานุเคราะห์ด้วยพระองค์เสด็จ ฯ ณ โรงพยาบาลต่าง ๆ ในเมืองมิวนิค ประเทศเยอรมนี ด้วยความเป็นห่วงประชาชนที่เป็นโรคที่เกี่ยวกับกระดูกและไขข้อ นำวิทยาการในประเทศเยอรมนีมาสู่เมืองไทย

ด้านศาสนา

เนื่องจากพระองค์ทรงได้รับการอบรมให้มีความใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทำให้พระองค์ทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ โดยพระองค์มักจะได้รับพระราชทานพระมหากษัตริย์คุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้เสด็จ ฯ เป็นพู่แทนพระองค์ เพื่อเป็นองค์ประธานในพิธีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น พิธีเวียนเทียนที่พุทธมณฑลเนื่องในวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา เป็นต้นพระองค์ทรงริเริ่มให้มีการฟื้นฟูประเพณีฉลองวันวิสาขบูชา ซึ่งเป็นประเพณีที่เคยมีขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยได้ทรงประกาศเชิญชวนให้พุทธศาสนิกชนร่วมกันจุดโคมประทีป และส่งบัตรอวยพรที่มีข้อธรรมะ เพื่อเป็นการให้พุทธศาสนิกชนทั่วไปได้ทราบถึงประวัติและความสำคัญของวันวิสาขบูชา รวมทั้ง ยังเป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึกถึงคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยพระองค์ยังได้พระราชทานโคมขั้วธรรมะเพื่อให้กระทรวงวัฒนธรรมพิมพ์แจกแก่พุทธศาสนิกชนในบัตรอวยพรวันวิสาขบูชาด้วย และพระองค์ยังทรงพระราชดำริให้ธรรมสถานแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดงานเทศน์มหาชาติรายยาวขึ้น ซึ่งเป็นการเทศน์มหาชาติตามรูปแบบที่ถูกต้องตามตำรับหลวง เพื่อชี้นำให้คนไทยได้เข้าใจในคุณค่าของเรื่องมหาชาติ และประเพณีการเทศน์มหาชาติที่สืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาล พระราชกรณียกิจที่สำคัญประการหนึ่ง คือ พระองค์ยังทรงเป็นแม่กองในการซ่อมแซมวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อให้สำเร็จทันงานพระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งงานบูรณปฏิสังขรณ์ในครั้งนี้นำปัญหาสำเนา เนื่องจากงบประมาณน้อย รวมทั้ง ขาดแคลนช่างในสาขาต่าง ๆ เป็นต้น งานในครั้งนี้องค์กรงดุแลอย่างใกล้ชิด และคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ด้วยพระราชหฤทัยที่เด็ดขาด รวมทั้ง ได้รับเงินบริจาคจากพระบรมวงศานุวงศ์ และประชาชนร่วมสมทบทุนจึงทำให้งานบูรณะในครั้งนี้งานเสร็จทันกาลนอกจากนี้ พระองค์ทรงบูรณะวัดท่าสุทธาวาส จังหวัดอ่างทอง และทรงสร้างพระอุโบสถขึ้นใหม่เพื่อเป็นพระราชกุศลในโอกาสเจริญพระชนมายุครบ ๓ รอบ และทรงรับวัดนี้ไว้ในพระราชูปถัมภ์ด้วย

นอกจากพระพุทธศาสนาแล้ว พระองค์ยังทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอื่น ๆ โดยมีได้ทรงละเลย ซึ่งเมื่อพระองค์ได้รับคำกราบบังคมทูลเชิญเสด็จ ฯ ไปประกอบพิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ นั้น พระองค์ก็จะเสด็จ ฯ ตามคำกราบบังคมทูลเสมอ

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

พระองค์มีพระราชดำริให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาประเทศหลายประการ ทรงเป็นองค์ประธานกรรมการของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เป็นเลขานุการ โดยมีพระราชดำริให้โครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น เป็นโครงการนำร่องและใช้เป็นตัวอย่างในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และมีพระราชประสงค์จะให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับโครงการนั้น ๆ มารับช่วงต่อไป พระองค์ทรงเริ่มนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในชนบท ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ใน โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนในชนบท โดยพระราชทานเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อจัดตั้งเป็นห้องเรียนขึ้น และพัฒนามาจนสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ปัจจุบัน มีโรงเรียนในโครงการประมาณ ๘๕ แห่ง โดยมีโรงเรียนในจังหวัดนครนายกเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเพื่อนำแนวทางใหม่ ๆ ไปทดลองใช้กับโรงเรียนในชนบท และทรงริเริ่มโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อคนพิการ เพื่อให้คนพิการสามารถใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างความรู้ ความบันเทิง พัฒนาทักษะ และสร้างอาชีพต่อไปในอนาคต พระองค์ทรงมีคณะทำงานที่จะศึกษาวิจัยเพื่อหาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี

และวิธีการช่วยเหลือผู้พิการในแต่ละด้านอย่างเหมาะสม ซึ่งโครงการนี้มีโรงเรียนศรีสังขาลย์เป็นหน่วยงานหลัก นอกจากนี้โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำรินี้ ยังเพิ่มโอกาสให้ผู้ต้องขังในทัณฑสถานได้รับการอบรมและฝึกทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ระหว่างการถูกคุมขัง เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้รับนำไปพัฒนาตนเองและนำไปประกอบอาชีพได้ และมีโครงการสำหรับเด็กป่วยที่ต้องเข้ารับการรักษากายในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานาน ซึ่งอาจจะทำให้ขาดโอกาสทางด้านการศึกษา โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการเรียนรู้ สร้างความเพลิดเพลิน รวมทั้ง ส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็กที่ป่วยด้วย นอกจากนี้ พระองค์ยังนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับงานทางด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมของไทย ๓๖ จังหวัด ผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมเป็นผู้ดูแลโครงการนี้

จากพระราชกรณียกิจทางด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ทำให้วารสารอินโฟแซร์ ซึ่งเป็นวารสารของสำนักงานด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารของยูเนสโก ได้ตีพิมพ์บทความเฉลิมพระเกียรติการอุทิศพระองค์เพื่อการศึกษาเรียนรู้ด้านสารสนเทศของเด็กและผู้ด้อยโอกาสของไทย รวมทั้ง ยังได้ถวายนาม “IT Princess” หรือ “เจ้าหญิง ไอที” แก่พระองค์อีกด้วย

ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า

ในมิ่งมงคลสมัยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ กระทรวงศึกษาธิการได้รับพระราชทานพระราชนุญาตให้ดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เพื่อเฉลิมพระเกียรติและเพื่อสนองแนวทางพระราชดำริในการส่งเสริมการศึกษาสำหรับประชาชนที่ได้ทรงแสดงในโอกาสต่าง ๆ ในโอกาสที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จเป็นองค์ประธานในการประชุมสมัชชาสภาว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๓ ได้ทรงพระราชทานลายพระหัตถ์เชิญชวนให้ “ร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้” และในบทพระราชนิพนธ์เรื่อง “ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า” ได้ทรงกล่าวว่า

“ความรู้ของมนุษย์เป็นมรดกตกทอดกันมาแต่โบราณ เมื่อมีการประดิษฐ์คิดค้นตัวอักษรขึ้น ผู้มีความรู้ก็ได้บันทึกความรู้ของตน สิ่งที่ตนค้นพบเป็นการจารึกหรือเป็นหนังสือทำให้บุคคลอื่นในสมัยเดียวกัน หรืออนุชนรุ่นหลัง ได้มีโอกาสศึกษาทราบถึงเรื่องนั้น ๆ และได้ใช้ความรู้เก่า ๆ เป็นพื้นฐานที่หาประสบการณ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นความก้าวหน้าเป็นความเจริญสืบต่อไป

ร่วมมือกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้
Let's join in making a literate world

ห้องสมุดเป็นสถานที่เก็บเอกสารต่าง ๆ อันเป็นแหล่งความรู้ดังกล่าวแล้ว จึงเรียกได้ว่าเป็นครูเป็นผู้ชี้แนะให้เราแก้ปัญหาวิเคราะห์วิจารณ์ให้รู้สิ่งที่ควรรู้อันชอบด้วยเหตุผลได้

ข้าพเจ้าอยากให้เราห้องสมุดที่ดีมีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชนหนังสือประเภทที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ หนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยเรียนรู้เด็ก ๆ ส่วนใหญ่สนใจทราบเรื่องราวต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่แล้วถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหา และรูปภาพให้เขาอ่านให้ความรู้ความบันเทิงเด็ก ๆ จะได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ที่รอบรู้ มีธรรมะประจำใจ มีความรักบ้านเมืองมีความต้องการปรารถนาจำทำแต่ประโยชน์ที่สมควร”

ห้องสมุดประชาชน

“เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานอนุญาต ให้ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี เข้าร่วมโครงการห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เป็นลำดับที่ ๙๗ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๖ บนพื้นที่ของวัดหนองขุนชาติ จำนวน ๑ ไร่ ได้รับเมตตากรุณาจากราชอุทัยโสภณ (มนัสสมชาโน) เจ้าคณะจังหวัดอุทัยธานี เจ้าอาวาสวัดหนองขุนชาติ โดยใช้งบประมาณจังหวัด จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐.- บาท (ห้าล้านบาทถ้วน) และงบประมาณของสำนักงาน กศน. จำนวน ๓๐๓,๐๐๐.- บาท (สามแสนสามพันบาทถ้วน)

- งบตกแต่งภายในอาคาร จำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐.- บาท (หนึ่งล้านห้าแสนบาทถ้วน)
- งบตกแต่งภายนอกอาคาร จำนวน ๗๓๔,๐๐๐.- บาท (เจ็ดแสนสามหมื่นแปดพันบาทถ้วน)
- งบซื้อหนังสือ จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐.- บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน)
- งบครุภัณฑ์ จำนวน ๑๙๔,๐๐๐.- บาท (หนึ่งแสนเก้าหมื่นแปดพันบาทถ้วน)

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔,๗๓๘,๐๐๐.- บาท (แปดล้านเจ็ดแสนสามหมื่นเก้าพันบาทถ้วน)

ในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชวโรกาสเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ทูลเกล้าฯ ถวายแผ่นศิลาฤกษ์เพื่อทรงเจิม และทรงพระสุหร่าย เพื่อเป็นสิริมงคล ณ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ จัดพิธีวางศิลาฤกษ์ โดยมีนายวันชัย โอสุคนธ์ทิพย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี และได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม เสด็จเปิดอย่างเป็นทางการในวันอังคารที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

พิธีวางศิลาฤกษ์

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

วันที่ ๑๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

๒๓ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

๒๑ "ห้องสมุดประชาชน"เฉลิมราชกุมารี

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

๓๑ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

การแบ่งส่วนต่างๆ ภายในชั้น ๑

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

มุมหนังสือทั่วไป

การแบ่งส่วนต่างๆ ภายในชั้น ๑

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

มุมอินเทอร์เน็ต (ICT)

การแบ่งส่วนต่างๆ ภายในชั้น ๒

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

ห้องอุทัยธานี

ทำเนียบภูมิปัญญา

คุณสุวิมล วัฒนศิริ	คุณสุวิมล วัฒนศิริ	คุณสุวิมล วัฒนศิริ	คุณสุวิมล วัฒนศิริ

ข้อมูลแหล่งเรียนรู้อำเภอหนองขาหย่าง

- ศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์แบบผสมผสาน**
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
- ศูนย์เรียนรู้การเกษตรอินทรีย์แบบผสมผสาน**
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
- ศูนย์เรียนรู้การเกษตรอินทรีย์แบบผสมผสาน**
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
- ศูนย์เรียนรู้การเกษตรอินทรีย์แบบผสมผสาน**
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
- ศูนย์เรียนรู้การเกษตรอินทรีย์แบบผสมผสาน**
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
- ศูนย์เรียนรู้การเกษตรอินทรีย์แบบผสมผสาน**
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
 ๓๓ หมู่ ๑ ตำบลหนองขาหย่าง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี

การแบ่งส่วนต่างๆ ภายในชั้น ๒

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

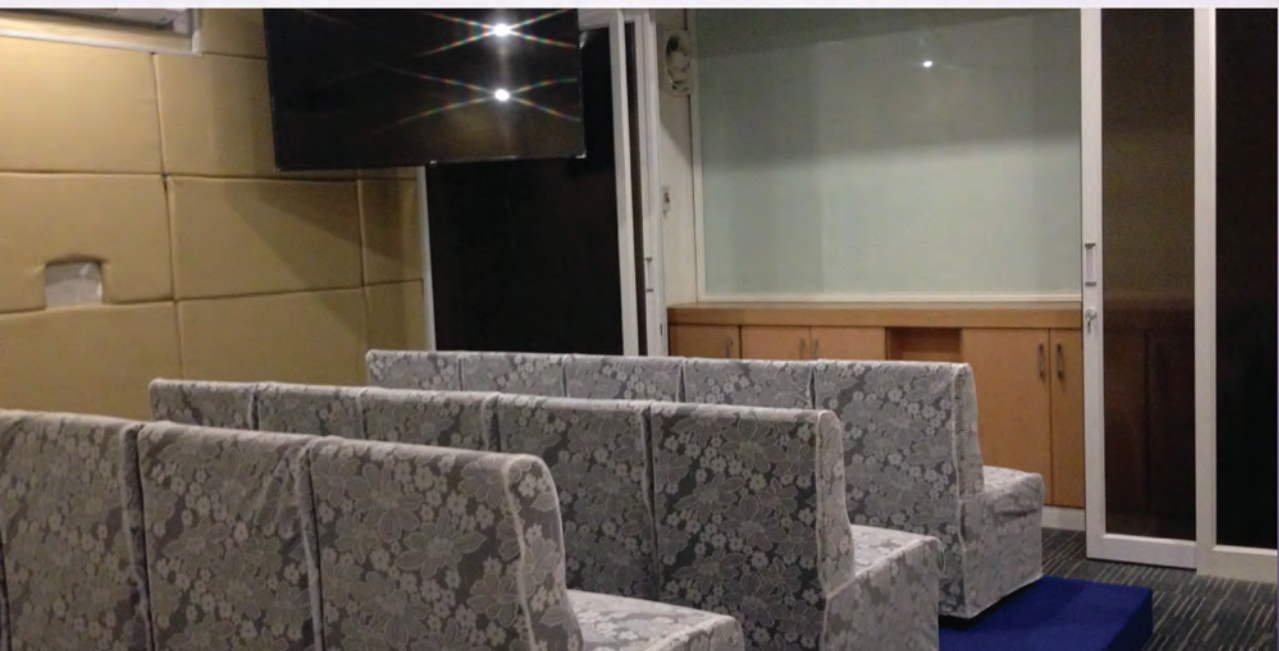

ห้องเฉลิมพระเกียรติ

ห้องสไตท์สนศึกษา

ประวัติความเป็นมาของอำเภอหนองฉาง

อำเภอหนองฉาง เคยเป็นเมืองในยุคทวาราวดี แต่จะมีชื่อเดิมอย่างไรไม่ปรากฏ แต่เข้าใจว่าคงเป็นเพียงเมืองหนึ่งที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์พอประมาณ ปัจจุบันยังมีร่องรอยของสิ่งปลูกสร้างที่ปรักหักพังให้เห็นหลงเหลืออยู่บ้างที่เมืองกาจ ในเขตของอำเภอบ้านไร่ และเมืองโบราณบึงคอกช้าง อยู่ในเขตอำเภอสว่างอารมณ์ และเมื่ออาณาจักรของทวาราวดีเสื่อมโทรมไป เมืองหนองฉางก็เสื่อมโทรมและร้างไปในที่สุด

ต่อมาในสมัยต้นกรุงสุโขทัย ท่านท้าวมหาพรหมได้มาสร้างเมืองอุทัย ที่ตำบลอุทัยเก่า อำเภอหนองฉางอีกครั้ง เพราะเห็นว่าเป็นชัยภูมิที่ดีและเหมาะสม เนื่องจากมีน้ำอุดมสมบูรณ์ และพืชพรรณธัญญาหารเจริญงอกงามดี พอสร้างเมืองเสร็จแล้ว ราษฎรที่อยู่บริเวณใกล้เคียงก็อพยพกันเข้ามาอยู่กันอย่างหนาแน่น ครั้นถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา พระตะเบดี้ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองคนแรก จึงมีการจัดทำเนียบหัวเมืองขึ้น ดังนั้น เมืองอุทัยได้จัดอยู่ให้เป็นหัวเมืองด่านชั้นนอก โดยมีพระอินทรเดชเป็นนายด่านหนองสรวง ปัจจุบันตำบลนี้อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอหนองฉาง ประมาณ ๒ กม. และมีพระพลสงคราม เป็นนายด่านแม่กลอง ปัจจุบันอยู่ในท้องที่อำเภอบ้านไร่

ครั้นต่อมาเมื่อกิจการค้าขายทางน้ำเจริญขึ้น ตัวเมืองอุทัยธานี ซึ่งตั้งอยู่ในเขตที่อำเภอหนองฉางในปัจจุบัน และอยู่ห่างจากแม่น้ำมาก การประกอบอาชีพไม่ดีเท่าที่ควร จึงเริ่มเสียความสำคัญไป ราษฎรส่วนมากจึงพากันอพยพไปตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนที่บ้านสะแกกรัง แขวงเมืองมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายกับพ่อค้าชาวจีนจนกลายเป็นชุมชนหนาแน่น และคับคั่งไปด้วยผู้คนมากมาย ถึงแม้จะอยู่ในเขตของจังหวัดชัยนาท แต่ราษฎรส่วนใหญ่ก็ถือว่าตนเป็นคนอุทัย ซึ่งในสมัยแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ มีบุคคลสำคัญของตระกูลหนึ่ง นำโดย จมื่นมหาสนิท (ทองคำ) ชื่อนายทองดี มีอายุพอสมควร ท่านบิดาจึงได้ส่งเข้าไปรับราชการที่กรุงศรีอยุธยา ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง พระพิณจักษุ เจ้ากรมเสมียนตราท่านผู้นี้คือ สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก ซึ่งเป็นต้นราชวงศ์จักรี

พ.ศ. ๒๓๑๐ ชาวไทยต้องเสียกรุงศรีอยุธยาให้แก่พม่า ราษฎรชาวเมืองอุทัยทั้งที่เมืองหนองฉางและบ้านสะแกกรัง ถูกพม่ากวาดต้อนไปเป็นเชลยยังเมืองเมาะตะมะเกือบทั้งหมด ทำให้เมืองอุทัยเกือบเป็นเมืองร้าง ครั้นสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีปราบดาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์โปรดให้กองทัพกรุงธนบุรีมาขับไล่พม่าให้พ้นไปจากเมืองอุทัย และโปรดให้ หลวงสรวิชิต หน เป็นนายด่านเมืองอุทัย สำหรับ หลวงสรวิชิต หน เป็นผู้มีความรู้ประวัติการทำงานดีเด่น และมีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ไทยอย่างมาก ครั้นเมื่อกลับเข้าไปรับราชการในเมืองหลวงกรุงเทพมหานคร ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพระยาคลัง หน วรรณคดีไทยในเรื่อง สามก๊ก และเรื่องอื่นๆอีกหลายเรื่อง ล้วนเป็นผลงานของท่าน

ครั้งถึงปี พ.ศ. ๒๓๗๖ พระยาอุทัยธานี ซึ่งเป็นชาวกรุงเทพฯ เห็นว่าบ้านสะแกกรัง มีผู้คนอยู่อย่างหนาแน่นและอยู่ติดกับแม่น้ำสะแกกรัง การคมนาคม และการขนส่งสินค้า สะดวกกว่าที่อำเภอหนองฉางที่อยู่ในทำเลที่ไม่เหมาะสม ไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน จึงย้ายไปว่าราชการที่บ้านสะแกกรัง แขวงเมืองชัยนาท และพระยาชัยนาท ซึ่งเป็นเพื่อนกับพระยาอุทัยธานีก็ไม่รังเกียจขัดขวาง จึงได้จัดตั้งสำนักงานและที่ว่าการ ที่บ้านสะแกกรัง สืบต่อมาจนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๔๕ กระทรวงมหาดไทยจึงมีคำสั่งประกาศย้ายเมืองอุทัยธานีอย่างเป็นทางการที่ตั้งเดิมที่อำเภอหนองฉาง ไปยังบ้านสะแกกรัง ตำบลอุทัยใหม่ อำเภอเมืองอุทัยธานี ส่วนเมืองอุทัยธานีเดิมก็เปลี่ยนมาเป็นอำเภอหนองฉาง ในปัจจุบัน นั่นเอง เนื้อที่/พื้นที่ ๓๔๑.๑๘ ตร.กม.

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ	อำเภอหนองขาหย่าง และ อำเภอทัพทัน
ทิศใต้	ติดกับ	อำเภอห้วยคต
ทิศตะวันออก	ติดกับ	อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท
ทิศตะวันตก	ติดกับ	อำเภอหนองฉาง และ อำเภอทัพทัน

สภาพชุมชน

ที่ตั้ง

อำเภอหนองฉาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดอุทัยธานี ที่ว่าการอำเภอระยะห่างจากอำเภอเมืองอุทัยธานี ประมาณ ๒๒ กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๒๔๔ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ๓๔๑.๑๘ ตารางกิโลเมตรหรือ ประมาณ ๒๑๗,๕๖๕๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๗ ของจังหวัดอุทัยธานี ส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ทางการเกษตร ประมาณ ๑๘๘,๙๓๖ ไร่ มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติประมาณ ๒๒,๖๒๕ ไร่

ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอหนองฉาง ตั้งอยู่ในเขตอากาศแบบมรสุม ๓ ฤดู มี ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว ในฤดูร้อนอากาศร้อนจัด ฤดูหนาวอากาศเย็นสบาย มีฝนตกชุกระหว่างเดือน พฤษภาคม ถึง ตุลาคม ช่วงที่แล้งที่สุดอยู่ระหว่างเดือน มีนาคม ถึง เมษายน ของทุกปี

ประชากร

อำเภอหนองฉาง ประกอบด้วย ๑๐ ตำบล ๔,๒๕๔ ครัวเรือนแยกเป็นประชาชนชายจำนวน ๒๑,๔๘๖ คน ประชาชนหญิงจำนวน ๒๒,๘๑๙ คน รวมทั้งสิ้น ๔๔,๓๐๕ คน ดังรายละเอียดประชากรแยกตามตำบล ได้ดังนี้

ลำดับ	ตำบล	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	หมายเหตุ
๑.	หนองฉาง	๒,๔๕๗	๒,๖๕๗	๕,๑๑๔	
๒.	หนองสรวง	๑,๒๒๔	๑,๔๑๔	๒,๖๓๘	
๓.	หนองยาง	๒,๖๙๕	๒,๔๘๙	๕,๑๘๔	
๔.	หนองนางนวล	๑,๕๔๖	๑,๖๐๑	๓,๑๔๗	
๕.	อุทัยเก่า	๑,๒๒๗	๑,๓๑๓	๒,๕๔๐	
๖.	บ้านเก่า	๖๔๗	๗๖๖	๑,๔๑๓	
๗.	ทุ่งพง	๑,๐๖๒	๑,๑๐๑	๒,๑๖๓	
๘.	ทุ่งโพ	๓,๔๗๘	๔,๐๖๑	๗,๕๓๙	
๙.	เขากวางทอง	๓,๖๑๑	๓,๖๓๕	๗,๒๔๖	
๑๐.	เขาบางแกรก	๓,๑๓๙	๓,๓๘๒	๖,๕๒๑	
รวม		๒๑,๔๘๖	๒๒,๘๘๖	๔๔,๓๐๕	

อาชีพหลัก : ทำนา

อาชีพรอง : ค้าขาย เลี้ยงสัตว์

การปกครอง

แบ่งเขตการปกครองตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗
เป็นตำบลหมู่บ้านดังนี้

การปกครองภูมิภาคมี ๑๐ ตำบล ๙๗ หมู่บ้าน

๑. ตำบลหนองฉาง	แบ่งเป็น	๗	หมู่บ้าน
๒. ตำบลหนองสรวง	แบ่งเป็น	๕	หมู่บ้าน
๓. ตำบลหนองยาง	แบ่งเป็น	๑๐	หมู่บ้าน
๔. ตำบลหนองนางนวล	แบ่งเป็น	๑๐	หมู่บ้าน
๕. ตำบลบ้านเก่า	แบ่งเป็น	๙	หมู่บ้าน
๖. ตำบลอุทัยเก่า	แบ่งเป็น	๑๐	หมู่บ้าน
๗. ตำบลทุ่งพง	แบ่งเป็น	๑๑	หมู่บ้าน
๘. ตำบลทุ่งโพ	แบ่งเป็น	๑๕	หมู่บ้าน
๙. ตำบลเขากวางทอง	แบ่งเป็น	๑๓	หมู่บ้าน
๑๐. ตำบลเขาบางแกรก	แบ่งเป็น	๗	หมู่บ้าน

การปกครองท้องถิ่น

หน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่น ๑๐ องค์กร คือ

มีเทศบาล ๒ แห่ง

๑. เทศบาลตำบลเขาบางแกรก
๒. เทศบาลตำบลหนองฉาง

มีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ๘ แห่ง

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉาง
๒. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองนางนวล
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาง
๔. องค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยเก่า
๕. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโพ
๖. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพง
๗. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาขาวทอง
๘. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสรวง

การศึกษา

ข้อมูลด้านการศึกษา

สังกัด	จำนวน		
	สถานศึกษา	บุคลากร	นักเรียน/นักศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่ เขต ๒	๑๓๓ แห่ง	๑,๒๗๕ คน	๘,๑๒๗ คน
เทศบาล	-	-	-
สำนักงานสังกัดเอกชน	๗ แห่ง	๑๑๔ คน	๒,๕๐๒ คน
กศน.อำเภอหนองฉาง	๑ แห่ง	๑๕ คน	๑,๒๖๔ คน
ห้องสมุดประชาชนอำเภอหนองฉาง	๑ แห่ง	๒ คน	-

ศาสนาและวัฒนธรรม

มีสถาบันหรือองค์กรทางศาสนา

- วัด, ที่พักสงฆ์ จำนวน ๓๕ วัด
- ศาลเจ้า จำนวน ๑ แห่ง

วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของอำเภอหนองฉาง คือ

- งานบุญเดือนสาม
- การจัดสำรับคาวหวาน

การสาธารณสุข

มีการบริการด้านสาธารณสุข โดยมีสถานบริการ ดังนี้

- โรงพยาบาลอำเภอหนองฉาง จำนวน ๑ แห่ง
- สถานีอนามัย จำนวน ๑๔ แห่ง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจภูธร จำนวน ๒ แห่ง

ประวัติวัดหนองขุนชาติ

วัดหนองขุนชาติ สร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ ภายในโบสถ์เก่ามีภาพเขียนจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสมัยรัชกาลที่ ๕ เกี่ยวกับพุทธประวัติ ปางต่างๆ และที่น่าสังเกตคือ มีภาพคนแต่งตัวสวมหมวกปีกอย่างชาวตะวันตก นอกจากนี้แล้วยังมีมณฑป ประดิษฐานพระพุทธรูปบาทจำลอง มีการจัดงานนมัสการพระพุทธรูปบาทเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น ๑๒ ค่ำ ถึง วันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี

วัดหนองขุนชาติ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๑๔ บ้านหนองขุนชาติหมู่ที่ ๑ ตำบลหนองสรวง ได้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๓๖๔ ภายในวัดจะมีวิหารซึ่งเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อดังค์ดีสิทธิ์ ๓ องค์ ที่เป็นที่ศรัทธาของ ประชาชนทั่วไป คือ หลวงพ่อคุช หลวงพ่อสือ หลวงพ่อตุ้ม และยังมีมณฑป ซึ่งภายในประดิษฐานพระพุทธรูปบาทจำลอง นอกจากนี้ยังมีลวดลายแกะสลักไม้บนบานหน้าต่าง ประตูของโบสถ์อันงดงามมาก และยังเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งสอนธรรมให้แก่พระสงฆ์

งานประจำปีวัดหนองขุนชาติ จัดให้มีงานในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ ถึง วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี ซึ่งเดิมเป็นงานนมัสการพระพุทธรูปบาทจำลอง ต่อมาการจัดงานได้รับความนิยมมาก จึงได้จัดให้มีขึ้นเป็นประจำทุกปี

พระครูอุทกธรรมวินัย (สีด หุหมะใจโต)
อัครเจ้าคณะแขวงหนองฉาง
อัครเจ้าอาวาสวัดหนองฉาง
ตำบลหนองฉาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

ประวัติโดยสังเขป

ชาติภูมิ

นามเดิม สีด แซ่ห้วย (ต่อมาเปลี่ยนเป็น เสริมสุขพูน) เกิดวันศุกร์ แรม ๔ ค่ำ เดือนห้าวัน ขึ้นระฆัง ตรงกับวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๑๔ ที่บ้านเกาะแก้ว หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี บิดาเป็นจีน ชื่อมี มารดาเป็นไทย ชื่อจิ้ง มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๗ คน พี่น้องต่างวงศ์ตระกูลโดยระชาชีวะชาม เมื่ออายุได้ ๓ ปีขึ้นไปฝากตัวกับพี่ชาย ชื่อเจียม เป็นอัครธรรมวินัยที่พระอารามวัด วิกป่าไร่ ตำบลบ้านเก่า อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ต่อมาพระอาจารย์เกษมธมมาฆา มารดาจึงนำไปฝากกับ พระอธิการแสง (เวลานั้นเป็นพระใบฎีกาแสง) หนีชื่อเสียงอันยอดเยี่ยมได้ฟังโหมระดม จึงว่ามีความรู้สึกในสมัยนั้น นำธรรมปฏิบัติพิจารณาจนบรรลุอุปสมบท

อุปสมบท

อุปสมบทเมื่ออายุย่างขึ้นปีที่ ๒๒ ณ พัทธสีมาวัดทุ่งทอง ตำบลทุ่งทอง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี โดยมี พระอธิการสีด วิกทุ่งทอง เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์เกษมธมมาฆาจารย์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอธิการสุร วิกหนองหญ้าขาว เป็นพระอนุสาวนาจารย์ อุปสมบทเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๒ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๓๖ ที่วัดทุ่งทอง เป็นเวลา ๕ พรรษา ต่อมาย้ายไปเรียนบาลีที่วัดบ้านไร่ในสำนักพระอาจารย์สีด วิกทุ่งทอง ตำบลบ้านเก่า อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ถึง ๑ พรรษา จึงกลับมามีชื่อเสียงที่วัดทุ่งทอง เมื่อครั้งมาอยู่ที่วัดทุ่งทอง ประมาณ ๒ ปีเศษ ได้ฟังเสียงพระสงฆ์ผู้ดีเป็นอันมากผู้หนึ่ง พระอาจารย์ดำ ที่หัวหมกพันท์ (ปัจจุบันคือวัดหัวหมกพันท์) จนชื่อเสียงโด่งดัง มีผู้คนมาฟังธรรมกันมากทั้งเมืองและริมน้ำอำเภอหนองฉาง ทุกรุ่น ใน อำเภออุทัยสิงห์ จึงหวั่นวิตกขานหาตำแหน่งที่ตน และตำแหน่งที่พระนิเทศน์ว่าอัครเจ้าคณะแขวงหนองฉาง

ตำแหน่งหน้าที่และสมณศักดิ์

เมื่อพระอาจารย์ดำและหลวงพ่อกิ่งล้มลงภาวแล้ว พระครูอุทกธรรมวินัยได้รับตำแหน่งใหญ่ในอำเภอหนองฉาง ได้แต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดทุ่งทอง อุปสมบทคณธรรมสังฆมา
 ร.ศ. ๒๒๕ ได้รับแต่งตั้งจากพระบรมราชโองการ เจ้าคณะปกครองเหนือ ให้เป็นพระใบฎีกาและเป็นที่เจ้าคณะแขวง
 ต่อมา ได้เป็น พระใบฎีกา ฐานานุกรมของพระครูอุทกธรรมวินัย (สีด)
 ต่อมา ได้รับแต่งตั้งจาก พระบรมโอรสา เจ้าคณะมณฑล ให้เป็นพระอุปัชฌาย์ช่วยอธิการพระครูอุทกธรรมวินัย เจ้าคณะแขวงหนองฉาง เพราะท่านสามารถมาก
 พ.ศ. ๒๔๖๒ พระอุปัชฌาย์ ฆราวาสเจ้าคณะมณฑลทอให้เป็นผู้ตรวจรับพรรษาและเป็นผู้รับตำแหน่งเจ้าคณะแขวงหนองฉาง
 พ.ศ. ๒๔๖๔ เมื่อพระครูอุทกธรรมวินัย ถึงมรณภาพแล้ว ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าคณะแขวงหนองฉาง แทนพระครูอุทกธรรมวินัย
 พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้ง เป็นพระครูสัญญาบัตร ในราชทินนามที่พระครูอุทกธรรมวินัย

มรณภาพ

พระครูอุทกธรรมวินัย (สีด) อาพาธด้วยโรคชรา ถึงมรณภาพเมื่อวันพุธ ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๘ ปีชู ตรงกับวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ สิริอายุ ๖๔ ปี พรรษา ๔๔

พระครูอุทกธรรมวินัย (ศุข นามเดิมว่า ศุข นามสกุล ศุข)
อัครเจ้าคณะแขวงอุทัยเก่า
อัครเจ้าอาวาสวัดหนองฉาง
ตำบลหนองฉาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

ประวัติโดยสังเขป

ชาติภูมิ

พระครูอุทกธรรมวินัย นามเดิมว่า ศุข นามสกุล ศุข (แต่เดิมบางข้อมูลว่า นามสกุล หัสแดง) เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๙๐ ที่บ้านท่าวังป่าพริก
อุปสมบท
 เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดหนองฉางเมื่อเดินทางไปปรากฏ

ตำแหน่งหน้าที่และสมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๔๔๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นพระครูชั้นประทวนที่ พระครูโบราณโคกขาว เมื่อครั้งที่พระเมธาธรรมมรส ผู้ดำรงบวชศึกษาคณธรรมมณฑลนครสวรรค์ มาตรวจการศึกษาคณธรรมที่เมืองอุทัยธานี ในวันที่ ๑๗ - ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๓ ได้แต่งตั้งให้พระครูโบราณโคกขาว (ศุข) เจ้าอาวาสวัดหนองฉาง เป็นเจ้าคณะแขวงอุทัยเก่า
 พระครูโบราณโคกขาว (ศุข) เป็นผู้ปฏิบัติดีดีมีคุณธรรมสูง ได้เป็นโรงเรียนประจำแขวงอุทัยเก่า แล้วย้ายมาเป็นผู้จัดการดูแลและบำรุงโรงเรียนวัดทุ่งทองเรื่อยมาที่วัดทุ่งทอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ - ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๗ พระธรรมโศภิตการจาร เป็นเจ้าคณะมณฑลนครสวรรค์ ได้มาตรวจการศึกษาและตรวจการศึกษาที่เมืองอุทัยธานี พร้อมทั้งได้เยี่ยมวัดโรงเรียนวัดหนองฉาง ปรากฏว่าชอบใจยิ่ง
 เมื่อครั้งสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส เสด็จตรวจการคณธรรมมณฑลอำเภอเหนือขึ้น พระครูโบราณโคกขาว ได้ไปรับเสด็จที่วัดพิชยพลหน้าอำเภอในสมัยร่วมกับคณธรรมเมืองอุทัยธานี ทรงประทานอักษรนามแก่พระครูโบราณโคกขาว เจ้าคณะแขวงอุทัยเก่าด้วยเป็นผู้สามารถในการปฏิสังขรณ์วัด
 วันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๐ ได้รับพระบรมราชโองการ แต่งเป็นพระครูสัญญาบัตร ในราชทินนามที่ พระครูอุทกธรรมวินัย
 พระครูอุทกธรรมวินัยค เป็นพระเถระที่ขยันงานเจริญ ได้รับวัดหนองฉางที่เดิมมาถวาย จัดสร้างกุฏิ อุโบสถ ศาลาการเปรียญ สระน้ำ หอระฆัง หอฉัน ๓ ชั้น ตลอดจนวิหารนปรารวมให้ร่วมกันก่อสร้างออกค่าก่อสร้างฟรี และเป็นผู้ริเริ่มสร้างระฆังพระพุทธรูปทองคำ และจัดให้มีงานพิธีการของพระพุทธรูปมาแต่เดิม ๓ ซอกทุกปี ขนอื่เป็นประเพณีสำคัญขึ้นเป็นเหตุให้วัดหนองฉางเจริญรุ่งเรืองมาจนบัดนี้

มรณภาพ

พระครูอุทกธรรมวินัย ถึงมรณภาพเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ สิริอายุได้ ๖๗ ปี พรรษา ๔๗

พระครูอุทกธรรมวินัย (ศุข กุศลคุณโม)
อัครเจ้าคณะแขวงหนองฉาง
อัครเจ้าอาวาสวัดหนองฉาง
ตำบลหนองฉาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

ประวัติโดยสังเขป

ชาติภูมิ

นามเดิม ศุข จินตสิทธิ์ม เกิด วันจันทร์ ขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๖ ปีชวด ตรงกับวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๐ ณ บ้านตะเคียนโตก ตำบลหนองฉาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี เป็นบุตรนายชื่น นางสมบุญ
 ได้รับความศึกษาจนสำเร็จชั้นประถมศึกษา
 เมื่ออายุได้ ๑๗ ปี ตรงกับ พ.ศ. ๒๔๔๗ ได้รับการศึกษาศึกษาให้เป็นที่ธรรมที่มณฑลทหารบกนครสวรรค์ นาน ๖ เดือน จากนั้นทางราชการได้ส่งไปรับศึกษาที่มณฑลทหารบกประจำจังหวัดอุทัยธานี เป็นเวลา ๑ ปี หลังจากนั้นได้กลับมาประจำที่มณฑลทหารบกนครสวรรค์ตามเดิม แล้วได้สอบประจำการเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑

อุปสมบท

เมื่อวันพฤหัสบดี แรม ๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีชวด ตรงกับวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๑ ณ พัทธสีมาวัดหนองฉาง โดยมี พระครูอุทกธรรมวินัย (ศุข) วัดหนองหญ้าขาว เป็นพระอุปัชฌาย์ พระใบฎีกาสีด วิกทุ่งทอง เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอาจารย์ทองคำ วัดหัวหมกพันท์ เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ประมุขสงฆ์ ๒๕ รูป ดำเนินพิธีที่วัดหนองฉาง เวลา ๐๗.๓๕ น. มีนายนายว่า กุศลคุณโม อุปสมบทแล้วอยู่ศึกษาพระธรรมวินัยในสำนักพระครูอุทกธรรมวินัย

ตำแหน่งหน้าที่และสมณศักดิ์

เมื่อวันพฤหัสบดี แรม ๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีชวด ตรงกับวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๑
 พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นเจ้าคณะแขวงหนองฉาง
 พ.ศ. ๒๔๖๓ เป็นเจ้าอาวาสวัดหนองฉาง
 พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นเจ้าคณะตำบล
 พ.ศ. ๒๔๖๗ เป็นพระอุปัชฌาย์
 พ.ศ. ๒๔๗๐ เป็นเจ้าอาวาสวัดหนองหญ้าขาว
 วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๐ เป็นเจ้าคณะอำเภอหนองฉาง
 พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นพระใบฎีกา ฐานานุกรมของพระครูอุทกธรรมวินัย (สีด)
 พ.ศ. ๒๔๗๙ เป็นพระภิกษุ ฐานานุกรมของพระครูอุทกธรรมวินัย (สีด)
 พ.ศ. ๒๔๗๙ เป็นพระภิกษุ ฐานานุกรมของพระครูอุทกธรรมวินัย (สีด)
 ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ เป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าคณะอำเภอเหนือในราชทินนามที่พระครูอุทกธรรมวินัย
 พ.ศ. ๒๔๗๔ เป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าคณะอำเภอเหนือในราชทินนามเดิม

มรณภาพ

พระครูอุทกธรรมวินัย (ศุข) อาพาธด้วยโรคชรา ถึงมรณภาพเมื่อวันศุกร์ ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๘ ปีชวด สิริอายุได้ ๖๗ ปี พรรษา ๕๕

พระราชอุทัยโสภณ (มนัส ลมชาโน ป.ธ.๔)

เจ้าคณะจังหวัดอุทัยธานี เจ้าอาวาสวัดหนองขุนชาติ

ประวัติพระราชอุทัยโสภณ

พระราชอุทัยโสภณ สถานะเดิม	ฉายา สมชาโน วิทยฐานะ น.ธ.เอก ป.ธ.๔ พ.ม. พ.ธ.บ M.A. Ph.D ชื่อ มนัส นามสกุล สะอาด เกิดวันพฤหัสบดี แรม ๑๒ ค่ำ เดือน ๓ ปีระกา ตรงกับ ๕ ๓ วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๘ บิดาชื่อ นายขาว นามสกุล สะอาด มารดาชื่อ นางแฉ้ว นามสกุล สะอาด
อุปสมบท	วัน ๒ ๓ ค่ำ ปีมะเมีย วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๐ ณ วัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี พระอุปัชฌาย์ พระครูอุปการโกวิท (แฉ้ว สุภระโม) วัดหัวเมือง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี พระกรรมวาจาจารย์ พระสมุห์แปลง ฐานธโม วัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี พระอนุสาวนาจารย์ พระสำเนียง อายูวฑฺฒโน วัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

การศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๕	สอบได้นักธรรมเอก สำนักศาสนศึกษาวัดมหาธาตุวรวิหาร สำนักเรียนคณะจังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. ๒๕๒๓	สอบได้เปรียญ ๔ ประโยค สำนักเรียนวัดเทพศิรามุณี เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๒๓	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (พ.ธ.บ.) จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๒๔	สอบได้ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) จากกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. ๒๕๒๘	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (M.A.) สาขาปรัชญา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประเทศน์
พ.ศ. ๒๕๔๔	สำเร็จการศึกษาปริญญาเอก (Ph.D) สาขาปรัชญา จากมหาวิทยาลัยมจร ประเทศอินเดีย

สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๓๒	ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าอาวาสวัดราชวรวิหาร จ.ร.ด. ในราชทินนามที่ “พระครูอุคมจริยาภรณ์”
พ.ศ. ๒๕๓๔	เป็นพระครูสัญญาบัตรเจ้าคณะอำเภออินทพร เมื่อได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าคณะอำเภอ
พ.ศ. ๒๕๓๕	ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าคณะอำเภออินทพร จ.อ.ชอ. ในราชทินนามเดิม
พ.ศ. ๒๕๔๓	เป็นพระครูสัญญาบัตรรองเจ้าคณะจังหวัด เมื่อได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองเจ้าคณะจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๕๖	ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ “พระอุทัยธรรมานุวัตร”
พ.ศ. ๒๕๕๘	ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชในราชทินนามที่ “พระราชอุทัยโสภณ”

ตำแหน่งปัจจุบัน

- เจ้าอาวาสวัดหนองขุนชาติ
- พระอุปัชฌาย์
- เจ้าคณะจังหวัดอุทัยธานี
- พระจริยาภิบาลประจำจังหวัดอุทัยธานี
- เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมแห่งที่ ๔ ประจำจังหวัดอุทัยธานี
- ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ วัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี
- ผู้จัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา “อุทานอุทิศธรรมวิทยา” วัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี
- ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอุทัยธรรมานุวัตรวิทยา (โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา) วัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี
- รองประธานมูลนิธิส่งเสริมพระพุทธศาสนาจังหวัดอุทัยธานี
- ประธานบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ ณ วัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

งานทางคณะสงฆ์

พ.ศ. ๒๕๒๔	เป็นรักษาการเจ้าอาวาสวัดศาลาธรรม อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
พ.ศ. ๒๕๒๔	เป็นพระจริยาภิบาลประจำจังหวัดอุทัยธานี
พ.ศ. ๒๕๒๕	เป็นเจ้าอาวาสวัดศาลาธรรม อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
พ.ศ. ๒๕๓๔	เป็นรักษาการเจ้าอาวาสวัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี
พ.ศ. ๒๕๓๔	เป็นเจ้าคณะอำเภอหนองฉาง
พ.ศ. ๒๕๓๕	เป็นเจ้าอาวาสวัดหนองขุนชาติ
พ.ศ. ๒๕๓๕	เป็นพระอุปัชฌาย์
พ.ศ. ๒๕๔๐	เป็นรองเจ้าคณะจังหวัดอุทัยธานี
พ.ศ. ๒๕๖๐	เป็นเจ้าคณะจังหวัดอุทัยธานี

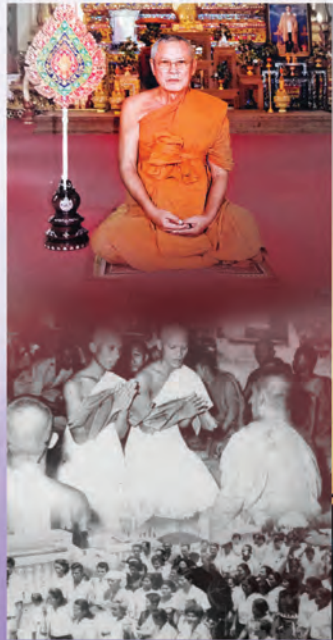
แต่งตั้งเจ้าคณะจังหวัด

สัญญาบัตรพระวรวงศ์เธอ
ที่พระวรวงศ์เธอ

พทยศพระวรวงศ์เธอ

ต้นไม้ทรงปลูก “ต้นสะเดา”

สะเดา มีชื่อวิทยาศาสตร์คือ *Azadirachta indica* A. Juss. Var. *Siamensis* Valetton จัดอยู่ในวงศ์ MELIACEAE ชื่ออังกฤษ Neem Tree, Indian Margosa Tree, Pride of China, Holy Tree และ Margosa Tree

สะเดา สมุนไพรรสขม พืชสารพัดประโยชน์ที่ทุกครัวเรือนควรมีไว้ ต้นสะเดาถือเป็นต้นไม้แห่งยา เพราะทุกส่วนของสะเดาล้วนมีประโยชน์ต่อสุขภาพทั้งสิ้น ตามตำราแพทย์ส่วนใหญ่เชื่อว่า รสขมเป็นรสชาติที่ดีต่อสุขภาพที่สุด แต่กลับเป็นรสชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่ชอบเท่าไรนัก เพราะรสขมนั้นไม่อร่อย ซึ่งอาหารที่มีรสขมที่หาได้ง่ายในบ้านเรา นอกจากมะระและบอระเพ็ดแล้ว ก็ยังมีผักสมุนไพรพื้นบ้านอีกหนึ่งชนิด นั่นคือ สะเดา พืชสมุนไพรพื้นบ้านที่คนไทยเรานิยมบริโภคกันมาช้านาน และนอกจากจะนำมาใช้เป็นอาหาร ยังนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงการเกษตรได้อีกด้วย

สะเดาเป็นต้นไม้ที่ขึ้นชื่อเรื่องสรรพคุณทางยา และเป็นต้นไม้ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้แทบทุกส่วน ต้นสะเดาถือเป็นต้นไม้ที่มีอิทธิพลต่อชาวอินเดียเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านความเชื่อทางศาสนา และการรักษาโรค รวมถึงประโยชน์ใช้สอย

จากหลักฐานอ้างอิงในพุทธประวัติเมื่อประมาณ ๔,๐๐๐ ปีก่อน มีการบันทึกเอาไว้ว่า ต้นสะเดา หรือ ต้นนิมพะเป็นต้นไม้ที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนา ตามพระพุทธรูปประวัติกล่าวไว้ว่า พระพุทธเจ้าได้นำต้นสะเดามาใช้ประโยชน์ในเชิงรักษาโรคมามากมาย อีกทั้งพบหลักฐานในตำราสมัยอินเดียโบราณอีกด้วยว่า มีการใช้ประโยชน์จากต้นสะเดาในเชิงการแพทย์ในหลายกรณี ด้วยเหตุนี้ ต้นสะเดาจึงกลายเป็นต้นไม้แห่งยา และเป็นสัญลักษณ์แห่งความมีสุขภาพดีมาจนทุกวันนี้

สะเดากับคุณค่าทางโภชนาการ

จากข้อมูลของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เผยว่า สะเดา เป็นผักสมุนไพรพื้นบ้านที่อุดมไปด้วยคุณค่าทางโภชนาการเต็มเปี่ยม อุดมไปด้วยสารอาหารโปรตีน แร่ธาตุ และวิตามินที่จำเป็นต่อร่างกาย นอกจากนี้ ยังพบว่ามีสารต้านอนุมูลอิสระ ช่วยชะลอความเสื่อมของเซลล์ต่าง ๆ ในร่างกายที่จะทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพตามมาได้ เช่น ภาวะความจำเสื่อมหรืออัลไซเมอร์ ระบบภูมิคุ้มกันลดลง และโรคมะเร็ง เป็นต้น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของสะเดา

สะเดา เป็นต้นไม้ประจำจังหวัดอุทัยธานี

1909

18 ก.พ. 56

ที่ ศธ 0210.122/

696

สำนักงาน กศน.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กทม. 10300

11 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง การจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ในจังหวัดอุทัยธานี

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี

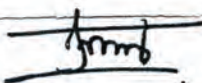
- อ้างถึง 1. หนังสือสำนักงาน กศน. จังหวัดอุทัยธานี ที่ ศธ 0210.90/41 ลงวันที่ 10 มกราคม 2556
2. หนังสือจังหวัดอุทัยธานี ที่ อน 0016.2/12902 ลงวันที่ 20 กันยายน 2555

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดอุทัยธานี โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ร่วมกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองฉาง และอำเภอเมือง ได้จัดทำโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง ตั้งอยู่บนพื้นที่ของวัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง และห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองอุทัยธานี ตั้งอยู่บนพื้นที่ของวัดจันทาราม (ท่าซุง) อำเภอเมือง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่จะทรงมีพระชนมายุครบ 60 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2558 และเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับประชาชนในจังหวัด ความแจ้งแล้วนั้น

สำนักงาน กศน. ขอเรียนว่า ได้พิจารณาครบถ้วนตามทูลขอพระราชทานพระราชนุญาตให้ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับที่ 97 และห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองอุทัยธานี เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับที่ 98 หากผลการพิจารณาจากสำนักราชเลขาธิการเป็นประการใด จะแจ้งให้ทราบ เพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประเสริฐ บุญเรือง)
เลขาธิการ กศน.

สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

โทร 0 2628 5594

โทรสาร 0 2282 9098

เลขที่ ๒๕ SA ๒๕๕๖
วันที่ 19 SA 2556
เวลา 15.10

ที่ รล ๐๐๑๐/ ๑๐๕๕๒

๒๕-๑๕-๖๓
๑๒-๐๖
สำนักพระราชพิธีการ 1204
สวนจิตรลดา กทม. ๑๐๓๐๓

๒ ธันวาคม ๒๕๕๖

20425

5695

เรื่อง พระราชทานพระราชวโรกาสให้เข้าเฝ้า ฯ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๑๐.๑๒๒/๔๒๔๑ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ตามที่หนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ขอพระราชทานพระราชวโรกาสเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ทูลเกล้า ฯ ถวายแผ่นศิลาฤกษ์ เพื่อทรงเจิมและทรงพระสุหร่าย สำหรับนำไปประกอบพิธีก่อสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ตั้งอยู่บนพื้นที่วัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง และตั้งอยู่บนพื้นที่ของวัดจันทาราม (ท่าซุง) อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ส่วนจะเป็นวันและเวลาใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลทราบบฝ่าละอองพระบาทแล้ว พระราชทานพระราชวโรกาสให้เข้าเฝ้า ฯ ในวันศุกร์ ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา

การนี้ ขอให้ส่งรายชื่อผู้เข้าเฝ้า ฯ และสำเนาคำกราบบังคมทูลไปยังกองราชเลขาฯ ในการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(คุณหญิงอารยา พิบูลนครินทร์)

ราชเลขาฯ ในการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

กองราชเลขาฯ ในการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

โทร. ๐๒-๒๕๐๓๕๔๑ ต่อ ๖๘๖ โทรสาร ๐๒-๒๕๐๖๒๓๔

เว็บไซต์ : www.ohm.go.th

ท.ว.
นางอรุณศรี อายแสง
นางอรุณศรี อายแสง

(นายอรุณศรี อายแสง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

1909

18 ก.พ. 56

ที่ ศธ 0210.122/

696

สำนักงาน กศน.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กทม. 10300

11 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง การจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ในจังหวัดอุทัยธานี

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี

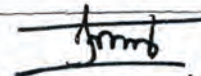
- อ้างถึง 1. หนังสือสำนักงาน กศน. จังหวัดอุทัยธานี ที่ ศธ 0210.90/41 ลงวันที่ 10 มกราคม 2556
2. หนังสือจังหวัดอุทัยธานี ที่ อน 0016.2/12902 ลงวันที่ 20 กันยายน 2555

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดอุทัยธานี โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ร่วมกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองฉาง และอำเภอเมือง ได้จัดทำโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง ตั้งอยู่บนพื้นที่ของวัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง และห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองอุทัยธานี ตั้งอยู่บนพื้นที่ของวัดจันทาราม (ท่าซุง) อำเภอเมือง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่จะทรงมีพระชนมายุครบ 60 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2558 และเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับประชาชนในจังหวัด ความแจ้งแล้วนั้น

สำนักงาน กศน. ขอเรียนว่า ได้พิจารณาครบถ้วนทูลขอพระราชทานพระราชนุญาตให้ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับที่ 97 และห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองอุทัยธานี เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับที่ 98 หากผลการพิจารณาจากสำนักพระราชเลขธิการเป็นประการใด จะแจ้งให้ทราบ เพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประเสริฐ บุญเรือง)
เลขาธิการ กศน.

สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

โทร 0 2628 5594

โทรสาร 0 2282 9098

รายนามผู้บริจาค และสนับสนุน

๑. นางบังอร นาคพงษ์	๒๐,๐๐๐.-	๓๔. นางนัยนา เกิดนวล	๒๐,๐๐๐.-
๒. นางสุนันท์ แฉมพยัค	๒๐,๐๐๐.-	๓๕. นายทวย ไทยรัตน์	๒๐,๐๐๐.-
๓. นางประนอม วิทยา	๒๐,๐๐๐.-	๓๖. นางวัชรี กุลกุศล	๒๐,๐๐๐.-
๔. นายเลิศ จันทรภาพ	๒๐,๐๐๐.-	๓๗. นางสาวอัญญาพร ณรงค์มี	๒๐,๐๐๐.-
๕. นางปราณี ทุ่งทอง	๒๐,๐๐๐.-	๓๘. นางสาวรอยมาลี พุ่มพวง	๒๐,๐๐๐.-
๖. นายเสริณ อินทสิทธิ์	๒๐,๐๐๐.-	๓๙. นางนิ นิตกุล	๒๐,๐๐๐.-
๗. นางกิม แซ่หว่าง	๒๐,๐๐๐.-	๔๐. นางพัชรา เอ็งบริบูรณ์พงศ์	๒๐,๐๐๐.-
๘. นายเกรียงศักดิ์ สำราญ	๒๐,๐๐๐.-	๔๑. นางเพลินพิศ แก่งจงประสิทธิ์	๒๐,๐๐๐.-
๙. นายอากาศ ประสิทธิ์	๒๐,๐๐๐.-	๔๒. นายแพทย์สมเกียรติ กীরติกรณีสฤกษ์	๒๐,๐๐๐.-
๑๐. นายชวลิต กล้าการชาย	๒๐,๐๐๐.-	๔๓. นางสุมาลี เกษศิลป์	๒๐,๐๐๐.-
๑๑. นายแสง อินทสิทธิ์	๒๐,๐๐๐.-	๔๔. นางธิดิยา กมลรัตนกุล	๒๐,๐๐๐.-
๑๒. นางสุภา ศรลัมภ์	๒๐,๐๐๐.-	๔๕. นางสุภาณี จันทร์พุด	๒๐,๐๐๐.-
๑๓. นางเรณู ภูอภิรมย์	๒๐,๐๐๐.-	๔๖. นางสุนีย์ ทานมณี	๒๐,๐๐๐.-
๑๔. นางสาวชูศรี พูลพันธุ์	๒๐,๐๐๐.-	๔๗. นางสุนนี ทวี	๒๐,๐๐๐.-
๑๕. นางเพ็ญศิณี จันทบุญ	๒๐,๐๐๐.-	๔๘. นางมลิ อ่ำทุ่งพงษ์	๒๐,๐๐๐.-
๑๖. นางชนัน้ำ สะอาด	๒๐,๐๐๐.-	๔๙. นางน้ำค้าง ทองวิทยา	๒๐,๐๐๐.-
๑๗. นางสาวชลอ พงษ์โอภาส	๒๐,๐๐๐.-	๕๐. นายสิทธิชัย กীরติคุณากร	๒๐,๐๐๐.-
๑๘. นายวีระ จงเกษกรณ์	๒๐,๐๐๐.-	๕๑. นางวรรณาท่านมณี	๒๐,๐๐๐.-
๑๙. นายกันตภณ หมุนสมัย	๒๐,๐๐๐.-	๕๒. นางมาลี รอดสม	๒๐,๐๐๐.-
๒๐. นางเบญจวรรณ รองเนียม	๒๐,๐๐๐.-	๕๓. นางกรรณิกา กล้าการชาย	๒๐,๐๐๐.-
๒๑. นางจำรุณ จิตการุณ	๒๐,๐๐๐.-	๕๔. นางทองอาบ เกตรา	๒๐,๐๐๐.-
๒๒. นางสาวนทรีทิพย์ ทิพรังศรี	๒๐,๐๐๐.-	๕๕. นางเฉลิมศรี นักสำรวจ	๒๐,๐๐๐.-
๒๓. นางวิมลรัตน์ แซ่ตั้ง	๒๐,๐๐๐.-	๕๖. นางสาวนิตา จินตกลีกรรม	๒๐,๐๐๐.-
๒๔. นางสุนีย์นภา ปานพรม	๒๐,๐๐๐.-	๕๗. นางเสนียม มุสิกฤกษ์	๒๐,๐๐๐.-
๒๕. นางภัสรา พัสดาน	๒๐,๐๐๐.-	๕๘. นางทศพร ไกรลำ	๒๐,๐๐๐.-
๒๖. นางสวิง แซ่เฮ้ง	๒๐,๐๐๐.-	๕๙. นายสุพัฒน์ อินทมาตร์	๒๐,๐๐๐.-
๒๗. นางเพลินพิศ เทศนา	๒๐,๐๐๐.-	๖๐. นางพัฒนันันตร์ หัสแดง	๒๐,๐๐๐.-
๒๘. นางพนารัตน์ นพรัตน์	๒๐,๐๐๐.-	๖๑. นายสุจินต์ สุขเสื่อ	๒๐,๐๐๐.-
๒๙. นางอุไรรัตน์ เมฆาสวัสดิ์	๒๐,๐๐๐.-	๖๒. นางจกกลณี ทองคำดี	๒๐,๐๐๐.-
๓๐. นางเครือวัลย์ เก่งเขตรกรณ์	๒๐,๐๐๐.-	๖๓. นายคงศักดิ์ ตั้งวิบูลย์ชัย	๒๐,๐๐๐.-
๓๑. นายสุรพล ชูวงษ์วัฒน์นะ	๒๐,๐๐๐.-	๖๔. นางจำนงค์ นุ่นงาม	๒๐,๐๐๐.-
๓๒. นางศมิษฐา ภูริตล	๒๐,๐๐๐.-	๖๕. นายบุญชู สุประดิษฐ์อาภรณ์	๒๐,๐๐๐.-
๓๓. ร.ต.ช่อนกุล พวงศรีทอง	๒๐,๐๐๐.-	๖๖. นางลาวัณย์ โสฬส	๒๐,๐๐๐.-

รายนามผู้บริจาค และสนับสนุน

๖๗. นายดี ปภาดา	๒๐,๐๐๐.-	๙๕. นายนพดล โพธิ์กระจ่าง	๒๐,๐๐๐.-
๖๘. นางทับทิม ชุนแท้	๒๐,๐๐๐.-	๙๖. นางจงจิตร แน่วทัศน์	๒๐,๐๐๐.-
๖๙. นางพัฒนา สงวนหมุ่ม	๒๐,๐๐๐.-	๙๗. นายอนุรักษ์ มั่นคง	๒๐,๐๐๐.-
๗๐. นางลำพิ่ง ชมพู่	๒๐,๐๐๐.-	๙๘. นายผดุง สุวรรณวิทย์	๒๐,๐๐๐.-
๗๑. นายสุกิจ จงสมจิต	๒๐,๐๐๐.-	๙๙. นายนิติธร กุลโอฬารโชติ	๒๐,๐๐๐.-
๗๒. นางฉิ่ง แยมประดิษฐ์	๒๐,๐๐๐.-	๑๐๐. นายธีระยศ กำพล	๒๐,๐๐๐.-
๗๓. นายจักรกริศน์ ทิพรังษี	๒๐,๐๐๐.-	๑๐๑. นางบุญสร้าง พรหมสุวรรณ	๒๐,๐๐๐.-
๗๔. ร.ต.ท.จรูญ ตรงกลาง	๒๐,๐๐๐.-		
๗๕. นางนงเยาว์ คำสิทธิ์	๒๐,๐๐๐.-		
๗๖. นายกิตติพงษ์ จินเมือง	๒๐,๐๐๐.-		
๗๗. ร้านวัฒนาสิริ (นางกระถิน กะปุกปุ๋)	๒๐,๐๐๐.-		
๗๘. บ.ปิยมิตรมัลติมีเดีย จำกัด	๓๐,๐๐๐.-		
๗๙. บ. นวตสาร	๒๐,๐๐๐.-		
๘๐. นายทวากร แห่งทอง	๒๐,๐๐๐.-		
๘๑. นางอุทัยวรรณ โพธิ์กระจ่าง	๒๐,๐๐๐.-		
๘๒. นางสาวเพิ่มศรี เศรษฐพานิช	๒๐,๐๐๐.-		
๘๓. นางเรื่อนแก้ว อินทมาตร์	๒๐,๐๐๐.-		
๘๔. นายศรฐา ใจโพธา	๒๐,๐๐๐.-		
๘๕. นายธีรยล แสงอำนาจเจริญ	๒๐,๐๐๐.-		
๘๖. นางสาวจันทร์ทิพย์ สิ้นฐวงษานนท์	๓๐,๐๐๐.-		
๘๗. นางสาวสุดใจ สิงห์ดำรง	๒๐,๐๐๐.-		
๘๘. นางสมพร สุขสโมสร	๒๐,๐๐๐.-		
๘๙. นางสาววัลลีย์ เรืองเกษตรกรณ์	๒๐,๐๐๐.-		
๙๐. นางกมลพร จีระดิษฐ์	๒๐,๐๐๐.-		
๙๑. นางสุทัตตา ทองคำดี	๒๐,๐๐๐.-		
๙๒. นายธนากร โสระฐี	๒๐,๐๐๐.-		
๙๓. นายศุรวีร์ ตั้งจิตต์วัฒนา กรรมการผู้จัดการ บริษัท ดีอีซีมีเดีย สนับสนุนค่าใช้จ่ายตกแต่งห้อง			
๙๔. นายธนาวัฒน์ สุขัคคานนท์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท อินทรีเรียร์ วิชั่น จำกัด สนับสนุนแบบดีไซน์ห้อง			

บรรณานุกรม

- กองราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ค้นหาคจากแหล่งข้อมูล <http://www.sirindhorn.net> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นหาคจากแหล่งข้อมูล <http://www.ehula.oc.th> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐.
- มูลนิธิสลายใจไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ค้นหาคจากแหล่งข้อมูล <http://th.m.wikipedia.org>. สืบค้นวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐.
- พระราชประวัติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. ค้นหาคจากแหล่งข้อมูล <http://ead.go.th> สืบค้นวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐.
- รายชื่อพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. สืบค้นจากแหล่งข้อมูล <http://th.m.wikipedia.org> สืบค้นวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐.
- วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดอุทัยธานี. (๒๕๔๔). กรมศิลปากร.
- สะสมไว้ใช้เล่าเรื่อง. (๒๕๕๔). หนังสือประกอบนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๖๐ พรรษา.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายชาญชัย โปนกองเล็ง

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี

นางสาวเจนจรี สร้อยประเสริฐ

รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี

นางอรอนงค์ ทนองคาย

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอหนองฉาง

คณะทำงาน

นางสาวอนงค์ ชูชัยมงคล

นายชาติตรี เทศนา

นางสมพร สุขสโมสร

นายวรารุช ไกรนที

นายอภิวัฒน์ สืบสาย

นางสาวนภา กุดแถลง

นางอรทิชา ภูมรินทร์

นางวิมลรัตน์ แสงงาม

นางสาวนิตยา ปาจิตรต์

นายชุตติเวทย์ เตมียนันท์

ครูเชี่ยวชาญ

ครูชำนาญการ

บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ครู สพป.อุทัยธานี เขต 2

นักวิชาการเงินและบัญชี

ครูอาสาสมัคร ๓ กคน.

ครู กคน. ตำบล

ครู กคน. ตำบล

ครู กคน. ตำบล